

Prædiken ved Louis Nielsen

Odense den. 15. december 2019

Alle skal tilbede Jesus.

Matt. 2,1-23

Vi skal læse i dag fra Matthæusevangeliet kapitel 2, og vi læser hele kapitlet:

"Da Jesus var født i Betlehem i Judæa i kong Herodes' dage, se, da kom der nogle vise mænd fra Østerland til Jerusalem og spurgte: »Hvor er jødernes nyfødte konge? For vi har set hans stjerne gå op og er kommet for at tilbede ham.« Da kong Herodes hørte det, blev han forfærdet, og hele Jerusalem med ham. Og han sammenkaldte alle ypperstepræsterne og folkets skriftkloge og spurgte dem, hvor Kristus skulle fødes. De svarede ham: »I Betlehem i Judæa. For således er der skrevet ved profeten:

» Du, Betlehem i Judas land, du er på ingen måde den mindste blandt Judas fyrster. Fra dig skal der udgå en hersker, som skal vogte mit folk, Israel.«

Så tilkaldte Herodes i al hemmelighed de vise mænd og forhørte dem indgående om, hvornår stjernen havde vist sig. Og han sendte dem til Betlehem og sagde: »Gå hen og spørg jer nøje for om barnet; og når I har fundet det, så giv mig besked, for at også jeg kan komme og tilbede det.« Da de havde hørt på kongen, tog de af sted, og se, stjernen, som de havde set gå op, gik foran dem, indtil den stod stille over det sted, hvor barnet var. Da de så stjernen, var deres glæde meget stor. Og de gik ind i huset og så barnet hos dets mor Maria, og de faldt ned og tilbad det, og de åbnede for deres gemmer og frembar gaver til det, guld, røgelse og myrra. Men i drømme fik de en åbenbaring om ikke at tage tilbage til Herodes, og de vendte hjem til deres land ad en anden vej.

Da de var rejst, se, da viser Herrens engel sig i en drøm for Josef og siger: »Stå op, tag barnet og dets mor med dig og flygt til Egypten, og bliv dér, indtil jeg siger til. For Herodes vil søge efter barnet for at slå det ihjel.« Og han stod op, og mens det endnu var nat, tog han barnet og dets mor med sig og drog til Egypten. Og dér blev han, indtil Herodes var død, for at det skulle opfyldes, som Herren har talt ved profeten, der siger: »Fra Egypten kaldte jeg min søn.«

Da Herodes nu indså, at han var blevet narret af de vise mænd, blev han rasende; og i Betlehem og i hele dens omegn lod han alle drenge på to år og derunder myrde, ud fra den tid, han havde fået opgivet af de vise mænd. Da opfyldtes det, som var talt ved profeten Jeremias, der siger:

» I Rama høres råb, gråd og megen klage; Rakel græder over sine børn, hun vil ikke lade sig trøste, for de er ikke mere.«

Da Herodes var død, se, da viser Herrens engel sig i en drøm for Josef i Egypten og siger: »Stå op, tag barnet og dets mor med dig og drag til Israels land. For de, der stræbte barnet efter livet, er døde.« Og han stod op, tog barnet og dets mor med sig og kom til Israels land. Da han hørte, at Arkelaos var blevet konge i Judæa efter sin far Herodes, turde han ikke tage dertil. Men han fik i drømme en åbenbaring om at rejse til Galilæa, og dér bosatte han sig i en by, der hedder Nazaret, for at det skulle opfyldes, som er talt ved profeterne, at han skulle kaldes nazaræer."

Værsgo Louis.

Den tekst, som Peter lige har læst så smukt op for os, har i længere tid optaget mit sind og mine tanker.

Vi er vant til måske mere at lytte til Lukas' såkaldte juleevangelium, end vi er vant til at lytte til - ja man kunne næsten kalde det - det tilsvarende Juleevangelie efter Matthæus.

Jeg synes Matthæus' fortælling indeholder så utrolig mange ting, som karakteriserer næsten hele Jesu liv. Der kommer allerede i det her kapitel en forudelse, der ligesom vi her i verden ikke ville blive nemt (??). Vi får her en meget tydelig understregning af, at han ikke ville vokse op i glans og magt og herlighed. Men han ville vokse op i ubemærkethed, vokse op i fattigdom, i foragt og ringhed, og at allerede fra hans fødsel var der mægtige fjender, der meget gerne vil tage hans liv. Vi bliver også mindet om, at der vil komme en dag, hvor det, som vismændene gjorde, bliver gjort af alle, og alle verdens mægtige og alle verdens konger og alle mennesker over alt på kloden og i universet vil bøje deres knæ for Jesus og alle tunger bekende til Guds ære, at han er Herre. Vi bliver mindet om, at julen er ikke kun en enkelt begivenhed, men julen er en samling og et kompleks af begivenheder. Pinse og påske udsprang af jul, synger vi i en af Grundtvigs salmer, og i hans adventssalme "Vær velkommen Herrens år" knytter han jul og påske og pinse sammen, og knytter det også sammen med søndagen, hvor vi er sammen for at blive mindet om og styrket ved den fortælling om Jesus, som er så altafgørende. Derfor så synes jeg, at Matthæus' evangelium indeholder i for sig mange elementer og en meget meget stor dybde, som vi måske er lidt for tilbøjelige til at overse eller reducere.

På en eller anden måde virker Gud i verden. Gud virkede eksklusivt i Israel, men ikke så eksklusivt, at han ikke lod solglimt lyse ind i hedninge-verdenen. Og på en eller anden måde var disse vismænd oplyst af Gud om det, der skulle ske i Bethlehem, og som opfyldte skrifterne, og som vil opfylde skrifterne i deres totalitet.

Vi bliver også mindet om, at Gud griber ind i verden, men han betjener sig så at sige af hele universet, af planeter og stjerner til at gribe ind i verden, og han forkynder sin frelse ikke alene igennem sit ord, men han forkynder også sin frelse igennem hans handlinger som historiens giver, skaber og magthaver.

Bibelen begynder med, at Jesus kom. Bibelen slutter med, at Jesus kommer igen. Så Bibelen er indrammet af Jesu komme - hans komme i ringhed og fattigdom for mere end 2000 år siden. Hans komme igen i magt og herlighed ved tidernes ende. Det er så at sige det bibelske tema, at Jesus er kommet. Jesus er kommet, han kommer, og han kommer igen.

Hele det Nye Testamente handler på den måde om Jesu komme. Han både opfylder skriften, og som også er Guds frelsesbud til hele verden, som også er det bud, hvori han trøster, styrker, bevarer og opmuntrer os i troen.

Der er stor glæde i Matthæus' skildring, men der er også stor sorg, og jeg har også tænkt på, at flere af vores julesalmer ikke nøjes med at henvise til den store glæde, men også viser hen til den dybe sorg. I "Velkommen igen Guds engle små" siger Grundtvig "Oh Fader i Himlen lad det ske, at julesorgen slukkes", og flere af vore andre salmer taler på en eller anden måde om, at der i julebudet er trøst, trøst til alle dem, som sørger.

Når jeg tænker på forsamlingen her eller en hvilken som helst forsamling, så er der flere af os, der har grave, som vi på en særlig måde ved juletid vil søge ud til, vore kæres grave, måske tænde lys, måske sætte en blomst, dække graven til med gran. De fleste af os har døde, døde som vi har levet sammen med og har elsket og har kendt, men som nu er borte fra dette liv og hjemme hos Gud. Så på en eller anden måde så bærer de fleste af os en eller anden sorg i vore hjerter, og den sorg har en tendens til at vokse i styrke og virkelig komme frem igen specielt ved juletid, hvor man oplever, at man ikke længere har sine elskede at dele glæden med.

Så Matthæus' evangelium, hans fortælling, rammer direkte ind i livet, er så troværdigt over for livet, og derfor synes jeg, at den rummer så meget, som vi er godt inde i og som vil styrke og oplyse vor sjæl og vor tro, hvis vi giver agt på det.

Gud er stjernernes Gud, han har skabt millioner af stjerner, han er Hærskares Herres Gud, hvilket formodentlig ikke kun betyder, at han er Gud for alle herskare af engle, men også betyder, at han er Gud for alle herskare af stjerner og mælkeveje, og hvad der så end måtte være i universet. Og han bruger altså en bestemt stjerne til at lede disse vismænd fra det Fjerne Østen hen til det sted, hvor Jesus bliver født eller er blevet født. Jeg formoder, at der er gået en rum tid fra selve Jesu fødsel og til det øjeblik, hvor vismændene dukker op, der hvor Jesusbarnet er.

Det har været en rejse, der har taget tid. Fra det øjeblik, vismændene ser stjernen, og til de er fremme ved målet, er der gået en ret så lang tid. Det er ikke noget, der sker lige op til Jesu fødsel, men lidt senere. De kommer for at tilbede jødernes nyfødte konge, og på denne måde indvarsler de også en tid, hvor alle jordens konger skal komme og tilbede ham, noget der er beskrevet i Johannes' Åbenbaring, og som også er beskrevet forskellige steder - ikke mindst hos Esajas i det Gamle Testamente. Stjernen er også allerede et profetisk symbol, den falske profet Bileam, som i så henseende er en sand profet, profeterer om den stjerne, der udgår fra Jacob, og den heskerstav, der kommer fra Jacob. Vi kan sige, at Bileams profeti, i og med at de vise mænd bevæger sig efter stjernen, opfyldes i den begivenhed.

Herodes er en hykler, Herodes er en af historiens mest brutale konger, Herodes er en morder, og han går ikke af vejen for at myrde, han går heller ikke af vejen for at myrde tilfældige og uskyldige bare for at holde fast, bevare sin egen magt. Han minder os jo om så mange andre herskere, som har været i denne verden og er i denne verden, som simpelthen har enormt mange menneskers mord og død på deres samvittighed.

Han foregiver, at han vil tilbede barnet, han lyver groft, sådan som verdens herskere meget meget ofte lyver og har løgner som deres allerstørste våben.

Jeg læste forleden dag i Kristeligt Dagblad, at Nobelfonden i Oslo gennem årene har uddelt over hundrede fredspriser, men ikke om en eneste af de uddelinger kan vi sige, at den har ført til nogen som helst form for fred, og meget ofte har mennesker, som absolut ikke er noget værd og som ikke har bidraget det mindste til at stifte fred, fået Nobels fredspris. Sådan er denne verden fyldt af bedrag, fyldt af hykleri, og sådan var det med Herodes, han svarer fuldstændig til den virkelighed af verdens mægtige, som vi igen og igen oplever i historien. Han får i det mindste de skriftlærde til arbejde med skriften og finde frem til det sted i det Gamle Testamente, hvor der står, hvor Jesus skal fødes. Men allerede da har Gud advaret vismændene, at de skal gå en anden vej. De skal ikke holde deres løfte til Herodes og vende tilbage til Herodes, men de skal vælge en anden vej tilbage til det land, hvorfra de kom.

De kom med gaver. Alverdens mægtige vil en dag bringe gaver til Herren Jesus. Det ny Jerusalem vil være et sted, hvor folket strømmer til og giver deres gaver, giver det allerbedste af det, de har, og det allerbedste af det, deres ånd og deres hænder kan fremstille.

Og vi skuer frem til den dag, hvor Jesus virkelig skal blive hyldet med de aller aller smukkeste og allerstørste gaver, hvor det fuldt ud vil gå i opfyldelse, det, som forvarsles ved vismændene gaver. Men samtidig er deres gaver ikke kun gaver, der symboliserer noget kommende, men deres gaver er samtidig Guds hjælp til Maria og Josef til de forestående begivenheder.

De forestående begivenheder betyder, at de må flygte til Ægypten, og de forestående begivenheder betyder, at de må flytte til Nazaret i stedet for at være i Betlehem, og at de vil komme til at opleve stor forarmelse og fattigdom. Josef har ønsket at give Jesus den aller aller bedste opvækst, placere ham virkelig i centrum, placere ham, der hvor David kom fra, og hvor han selv langt ude stammer fra, hvor også Maria stammer fra. Josef har ment, at det var det, som var det værdige for Jesus, at han skulle vokse op i Betlehem, kong Davids by.

Men de må tage en lang lang flugt til Ægypten, og Gud har allerede ved vismændenes gaver givet dem midler til økonomisk at kunne klare sig igennem en periode i eksil som flygtninge i Ægypten. Så der er altså også en forsyns-gering her. Gud udøver sit forsyn ved, at han lader Maria og Josef

på barnets vegne modtage disse gaver, der kan omsættes til penge, som man kan opretholde sit liv og sin eksistens for. Der er altid en praktisk omtanke i det, Gud gør. Gud er ikke kun optaget af det sjælelige og det åndelige og det evige, men han er også optaget af det timelige, og han er alle gode gavers giver, og han er den, som giver os alt, hvad vi har nødig, og som også ser til os i vor armød. "Er I arme, er i fattige, her stig kun ind, her er rigdom, som gør hjerter glade" - desværre ikke citeret helt ordret, min hukommelse er ikke altid, hvad den burde være - sådan synger Richard [Paul] Gerhardt i salmen "Hjerte løft din glædes vinger".

Så vender de omsider på englens tilskyndelse tilbage, føler, at nu er der trygt, for nu er Herodes død, kun for at opleve, at den konge, som så har erstattet ham, er mindst lige så slem, som Herodes var det, og at det vil være lige så farligt for Jesus at vokse op under ham, som det ville have været at vokse op under Herodes.

Vi kan sige, at allerede her begynder Simeons ord at gå i opfyldelse "Et sværd skal gennembore dig". Allerede her begynder Marias og Josefs forskellige planer i forbindelse med det vidunderlige barn, de er blevet forældre til. Og sorgen og bekymringerne og uroen melder sig ved deres dør. Og vi sidder allesammen på en eller anden måde formodentlig med en eller anden sorg. Jeg har talt om den sorg at have mistet en af sine kære, en sorg over en eller anden sygdom, vi har, som på en eller anden måde smerter os og handicapper os. I deres sorg og skuffelser over andre, i deres bekymringer og uro for vore børn og andre kære. Vi kan lide med hele Guds folk, som er under undertrykkelse og forfølgelse, ja vi kan lide med alle lidende og undertrykte mennesker, som tælles i millioner.

Evangeliet åbner for os et større hjerte, et meget meget større hjerte end vi egentlig har, og vi ser det i forbindelse med Jesus og hans indtræden i denne her verden. Så altså stik imod Josefs ønsker og vilje, at Jesus skulle vokse op i Betlehem, må de tage til Nazareth i Galilæa. Og Galilæa har politisk set en meget ringere status, end Judæa havde det. "Kan noget godt komme fra Nazareth?" siger en af Jesu første disciple.

I sin fødeby var Jesus ikke agtet. Man mente, at man ejede ham, og man mente, at man kunne diktere ham, hvad han skulle gøre, og da han ikke præcis gjorde, hvad man ville, så undslog man sig ikke for at true ham med døden og forsøgte reelt ved en bestemt lejlighed at styrte ham ud over klipperne i forbindelse med Nazareth.

"I Nazareth i trange kår med højheden fortrolig, der vokste op til mandomsår vor Herre ... " også videre og så videre. Han var rig siger Paulus, men for vores skyld blev han fattig, og ved hans fattigdom har han gjort mange, også os, uudsigelig rige. Så Jesus vokser altså op i Nazareth i et håndværk, formodentlig som medhjælper i hans fars tømmervirksomhed, som ikke var, hvad et tømmervag er i dag, men som var et groft arbejde som inbefattede også murerarbejde og mange, mange ting, som har kostet både kræfter og så videre.

Matthæus siger, at alt det her skete, for at skriften skulle opfyldes. Matthæus elsker at henvise til skriften. Det gør det Nye Testamente generelt. Men det er helt specielt, hvor meget og hvor specifikt, at netop Matthæus henviser til skriften og til dens opfyldelse. Det ejendommelige her er, at vi ved faktisk ikke, hvad det for et skriftsted, han henviser til, når han taler om, at han skulle kaldes nazaræer, og nazaræer betyder altså i den her sammenhæng at være vokset op i Nazareth. På skrift forudsiges det, at Jesus skulle vokse op i Nazareth.

Jeg tror, at der altså i den mere generelle betydning, at det viser hen til, at Jesus ikke alene er Davids søn med al den magt og herlighed og pragt og ære, der følger ved at være Herrens salvede, være Messias, faktisk er kongen. Gud skal give ham hans fars kongetrone, havde Zakarias sagt i sin lovprisning. Men det er bare i tiden, mens Jesus levede her. Mens han levede her, havde han ikke nogen trone, mens han levede her, havde han dårligt nok noget hjem, alle himlens fugle var bedre stillet med hensyn til det, end han var. Han var den hjemløse, altid afhængig af andre og af andres gæstfrihed.

Så det viser nok mere hen til den side af Esaias' profetier, der taler om Herrens tjener, om hans forarmelse, hans lidelse, den foragt han møder blandt mennesker og den død, han til sidst lider i yderste foragt og smerte på korset.

Så på den måde kan vi sige, Matthæus' julefortælling indeholder næsten hele historien om Jesus og peger frem til den vidunderlige dag, hvor det virkelig går i opfyldelse, at alle jordens konger strømmer til Jerusalem og tilbeder ham, hvor milleniet kommer, og tusindårsriget kommer, hvor Jesus hersker fra solens opgang til dens nedgang, hvor han kommer som retfærdigheds konge, kommer som morgenstjernen, kommer med solopgang fra det høje, som allerede nu ved Helligånden og ved ordet fylder os, fylder os med troens glæde og med troens fred.

Paulus siger - og dermed skal jeg slutte - at frelsen har vi faktisk i et håb. Der mangler en del elementer endnu, før vi kan sige, at julefortællingen fuldt ud er opfyldt, at alt er sket som forudsagt. Men det kommer, det kommer helt sikkert, det profetiske ord står sikkert og fast, men der mangler endnu en hel del, der mangler det, at Jesus kommer igen i herlighed, og indtil da er frelsen noget åndeligt, noget vi har i et håb, frelsen er noget, vi har ved tro, som vore hænder ikke sådan kan føle på, hvor ingen direkte kan se det, men som vi kan gribe i tro og se med troens øjne.

Så kan vi altså sige glædelig jul, og vi siger det med Matthæus, så nu har vi altså for os alle disse perspektiver, jeg har prøvet at opregne ind i juleevangeliet. Juleevangeliet er ikke kun om den store glæde, den er også om den julesorg, som er slukket, ved at Jesus er kommet.

Gud velsigne os alle og give os en jul, der ikke bare er fryd og gammen, fest og glæde, men som også er eftertænksomhed over alle elementerne i Guds frelse.
Amen